

Strategy (March 02, 2025). OIDA International Journal of Sustainable Development, 18 (11), 159-166, 2025., Available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=5376784>

6. Newman N. Journalism, media, and technology trends and predictions 2025. *Reuters Institute for the Study of Journalism*. Oxford : University of Oxford, 2025. 48 p. URL: <https://reutersinstitute.politics.ox.ac.uk/> (дата звернення: 18.05.2026).

Марина Нінічук – здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності «Журналістика» факультету філології й журналістики імені Михайла Стельмаха Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського.

Науковий керівник – Гандзюк В.О., кандидат наук із соціальних комунікацій, доцент кафедри журналістики, реклами та зв'язків з громадськістю, декан факультету філології й журналістики імені Михайла Стельмаха Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського.

ІРИНА ОДОБЕЦЬКА

РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ ІРОНІЧНОГО МІЛІТАРИЗМУ В СУЧАСНІЙ ЦИФРОВІЙ ЖУРНАЛІСТИЦІ НА ПРИКЛАДІ АНАЛІЗУ УКАЗУ №374/2026

Травень 2026 року ознаменувався унікальним для світової комунікаційної практики явищем: юридичний документ державної ваги. Указ Президента України №374/2026 за лічені години перетворився з офіційного повідомлення на центральний об'єкт масової цифрової творчості [3]. Соціальні мережі (Facebook, X, TikTok, Telegram) вибухнули хвилею контенту, де сухі формулювання указу стали основою для сатиричних пісень, складних мем-конструкцій та масових флешмобів.

Цей процес продемонстрував остаточне формування феномену «іронічного мілітаризму», де головним суб'єктом виступає не лише журналіст, а й «мережевий натовп». В умовах цифрової журналістики традиційні медіа змушені були не просто інформувати, а адаптуватися до естетики соцмереж, підхоплюючи іронічний тон, заданий користувачами. Указ став тим «активом», що спалахнув через поєднання офіційного статусу та абсурдності ситуації, в якій опинився ворог, що й спровокувало небачений рівень креативної активності.

Актуальність статті полягає у вивченні того, як горизонтальні зв'язки у соцмережах та швидка деконструкція офіційного тексту через іронію створюють нову модель національної комунікації. Ми розглянемо, як «іронічний мілітаризм» став відповіддю суспільства на потребу в легітимізації власної сили через медійні образи.

Становлення феномену іронічного мілітаризму в українському інформаційному просторі стало логічним наслідком тривалої адаптації суспільства до умов повномасштабної воєнної агресії та пошуку нових форм психологічної резистентності. У межах наукового дискурсу це явище можна визначити як специфічну комунікативну стратегію, що базується на навмисному поєднанні офіційної мілітарної риторики з елементами інтелектуальної сатири та сарказму. На відміну від класичної пропаганди, іронічний мілітаризм не лише транслює ідеологічні установки, а й створює простір для емоційного вивільнення аудиторії через деконструкцію образу ворога. Він виникає на перетині державної стратегічної комунікації та народної культури, де гумор стає засобом легітимізації власної сили та суб'єктності. Таким чином, іронія трансформується з суто розважальної категорії у функціональний актив національної безпеки, що дозволяє утримувати ініціативу в інформаційному протистоянні [4].

Основними ознаками цього феномену є підкреслена дистанція між власним інтелектуальним домінуванням та абсурдністю дій супротивника, що реалізується через професійні медіаплатформи та цифрові канали зв'язку. Важливим аспектом є також ерозія суворих жанрових кордонів, коли офіційні державні повідомлення свідомо структуруватимуться таким чином, щоб спровокувати подальшу меметизацію контенту. Це створює умови для формування «переможного» наративу, який базується не на замовчуванні загроз, а на їхньому переосмисленні через призму впевненості у технічній та моральній перевазі. У результаті іронічний мілітаризм стає невід'ємною частиною цифрової журналістики, визначаючи тональність взаємодії між державою, медіа та суспільством у найбільш критичні моменти воєнного протистояння [2].

Публікація Указу №374/2026 стала точкою біфуркації для сучасного медіаландшафту, продемонструвавши потенціал юридичного документа як потужного медіаактиву. Журналістське середовище сприйняло цей акт не лише як адміністративне рішення, а як маніфест нової геополітичної реальності, у якій Україна перебирає на себе функцію арбітра безпекових процесів на території агресора. Сухий офіційно-діловий стиль документа, що містить детальні умови безпеки для проведення масових заходів у столиці ворожої держави, створив унікальний контраст, який ліг в основу подальшої медійної експлуатації теми. Цифрова журналістика

миттєво відреагувала на цей документ, змістивши фокус з оперативного інформування на глибоку смислову інтерпретацію, де кожен пункт указу аналізувався крізь призму символічної поразки супротивника.

Трансформація медіаландшафту під впливом цього документа проявилася у зміні ролі журналіста, який перетворився з простого репортера на інтерпретатора стратегічних сенсів. Редакційні політики провідних видань продемонстрували готовність до інтеграції іронічного підтексту в аналітичні матеріали, що сприяло формуванню атмосфери національного піднесення. Указ спровокував появу великої кількості супутнього контенту: від експертних коментарів до прогнозів, що ґрунтуються на припущенні про невідворотність територіальних та політичних змін. Таким чином, офіційне державне рішення виступило каталізатором для оновлення медійної риторики, закріплюючи в інформаційному полі образ України як держави-суб'єкта, що володіє інструментами примусу та іронічного контролю над воєнним контекстом [5].

Процес поширення інформації про Указ №374/2026 у соціальних мережах продемонстрував унікальний приклад деконструкції офіційного тексту, де сухі юридичні формулювання стали першоджерелом для масштабного мультимедійного міфотворення. Провідною формою реакції цифрової спільноти стала візуальна метафора, реалізована через мем-архітектуру, яка перетворила адміністративні обмеження на символічні акти домінування. Користувачі масово інтегрували картографічні дані у сатиричний контекст, де Красна площа маркувалася як об'єкт тимчасового гуманітарного виключення, що в когнітивному аспекті закріплювало зміну ролей між агресором та суб'єктом оборони. Така візуалізація іронічного мілітаризму дозволила аудиторії трансформувати воєнну тривогу у відчуття стратегічного контролю, що є критично важливим для підтримання національної стійкості.

Паралельно з візуальним сегментом відбувся стрімкий розвиток аудіального цифрового фольклору, що став можливим завдяки широкому впровадженню інструментів штучного інтелекту. Генерація музичних творів, де ліричною основою слугували прямі цитати з державного документа, засвідчила появу нового типу медіаспоживання, при якому офіційна інформація набуває рис розважального, але водночас ідеологічно навантаженого контенту. TikTok та Instagram стали майданчиками для поширення сатиричних балад та ритмічних реміксів, які легітимізували іронічний тон як домінуючу форму комунікації. У цьому контексті іронічний мілітаризм виступив не лише як естетична категорія, а й як функціональний інструмент психологічної мобілізації, що дозволяє

суспільству осмислювати складні воєнні реалії через призму інтелектуальної вищості [1].

Особливої уваги заслуговує роль професійної журналістики, яка в межах цієї медійної події свідомо відмовилася від монополії на інтерпретацію. Цифрові видання почали активно інтегрувати користувацький контент у власну структуру, створюючи гібридні форми матеріалів, де межі між офіційною новиною та мережевим артом остаточно розмилися. Журналісти почали виступати кураторами народної творчості, виокремлюючи найбільш влучні прояви іронічного мілітаризму та впроваджуючи їх у загальнонаціональний наратив. Така синергія між державним апаратом, професійними медіа та активною цифровою спільнотою сформувала новий медіаландшафт, у якому іронія стає мовою державної суб'єктності, а соціальні мережі головним інструментом її трансляції.

Підсумовуючи проведене дослідження, можна сформулювати наступні висновки, що розкривають природу та наслідки зафіксованого медіафеномену. Репрезентація іронічного мілітаризму в контексті висвітлення Указу №374/2026 засвідчила остаточний перехід українського медіадискурсу від оборонної стратегії інформування до наступальної стратегії інформаційного домінування. Цей феномен став результатом органічного поєднання державної волі, вираженої в офіційному документі, та стихійної креативності мережевої спільноти. Указ виступив не просто правовим актом, а потужним медіаактивом, який через механізми віральності в соціальних мережах зміг деконструювати ворожий наратив, замінивши його іронічною моделлю контролю над агресором.

Аналіз масового створення користувацького контенту підтверджує зміну архітектури медіаспоживання. Офіційна інформація перестала бути статичним об'єктом сприйняття, натомість вона перетворилася на «живий» цифровий фольклор. Це дозволило українському суспільству легітимізувати власну силу через сміхову культуру, що є критично важливим для подолання колективної травми війни та формування психологічної стійкості. У цьому процесі межа між фаховою журналістикою та аматорською творчістю фактично нівелювалася, створюючи єдине поле національної комунікації.

Практичне значення дослідження полягає у визначенні іронічного мілітаризму як ефективного інструменту стратегічних комунікацій у цифрову епоху. Висвітлення Указу №374/2026 продемонструвало, що поєднання офіційно-ділового статусу з іронічним підтекстом здатне генерувати аномально високий рівень залученості аудиторії та забезпечувати стаке інформаційне

домінування. Для сучасної журналістики цей кейс стає зразком того, як державна суб'єктність може бути ефективно трантсльована через мультимодальні платформи, перетворюючи юридичні рішення на потужну зброю в гібридному протистоянні.

Список використаних джерел

1. Аудіодоріжка (sound) до відео користувача @romanova_world [Електронний ресурс]. TikTok. 2026. URL: <https://vt.tiktok.com/ZS9FtQ5XwcWaT-Rwved> (дата звернення: 11.05.2026).
2. Войтович Н., Магуряк І.. Меми в політичному дискурсі: від іронії до інформаційного впливу. Вісник Національного університету «Львівська політехніка. Серія: «Журналістські науки». SJS. 2025; Випуск 2, Номер 10. С. 63-72
3. Про проведення параду в м.Москві : Указ Президента України від 08 трав. 2026 р. № 374/2026. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/3742026-59389> (дата звернення: 11.05.2026)
4. Термінологічний словник російсько-української війни / [В. Васютинський, П. Горностай, І. Губеладзе, Л. Найдьонова, М. Слюсаревський, С. Чуніхіна] ; за ред. М. М. Слюсаревського ; упоряд. С. Л. Чуніхіна ; Національна академія педагогічних наук України, Інститут соціальної та політичної психології. Київ : Ін-т соціальної та політичної психології НАПН України, 2022. 20 с.
5. Lysenko, Serhii and Verba, Olha and Kyrychenko, Viktor and Gandziuk, Vitaliy and Odobetska, Iryna, Building Digital Safety amid Technological Modernization and New Challenges for Management Strategy (March 02, 2025). OIDA International Journal of Sustainable Development, 18 (11), 159-166, 2025., Available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=5376784>

Одобецька Ірина, асистент кафедри журналістики, реклами та зв'язків з громадськістю Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського.